

Как мы можем заметить, символ розы оказывается ключевым образом английской культуры. Неповторимый по своей красоте и очарованию цветков стал эстетическим эталоном исключительной значимости для всего британского общества.

Еще одним символом королевского величия является образ лилии, олицетворяющей духовную чистоту, благородство и нравственность. Беда Достопочтенный писал о лилиях так: «*Что ещё могут обозначать лилии, как не славу небесной отчизны и блаженство бессмертия, благоухающего райскими цветами?*» [1].

Среди образов растительного мира нельзя не упомянуть образ дубовой ветви как символ могущества, храбрости и силы. Обратимся к первой части одной из лучших поэм Артуровского цикла «Сэр Гавейн и зеленый рыцарь» (Sir Gawayne and the Grene Knight). В самый разгар пиршества короля Артура в Камелоте появляется неизвестный Зеленый рыцарь. В одной руке он держит дубовую ветвь, в другой – топор. Вызов принимает Гавейн – племянник Артура.

Отметим, что в древнеанглийской поэзии крайне распространенным является аллегорический образ райского сада, как символ процветающей и благополучной Великобритании. Колокольчик и четырехлистный клевер издавна символизируют удачу, а тис и плакучая ива – горе, скорбь и сожаление. Частотны для английской средневековой поэзии образы различных плодов (овощей, фруктов и ягод).

Заключение. Флористические мотивы представляют неотъемлемую часть английского художественного самосознания, без которых британскую культуру, кажется, уже невозможно представить. Именно Средние века считаются периодом крайне плодотворного зарождения и развития системы национальной британской символики. Многообразие образов растений в английской средневековой культуре поистине удивительно и доказательство тому мы находим во всевозможных произведениях искусства того времени. Язык природы оказался универсальным способом передачи информации, своеобразным кодом, понятным представителям разных народов.

1. Зверева, В. В. Беда Достопочтенный / В. В. Зверева // Католическая энциклопедия. – М., 2002. – Т. 1. – 487 с.
2. Шекспир, У. Трагедии. Комедии. Сонеты / У. Шекспир. – М.: Эксмо, 2010. – 336 с.
3. Skeat, W. Walter. The Concise Dictionary of English Etymology. – Wordsworth Editions, Ltd., 2007. – 644 p.
4. Ward J. Bobby. A Contemplation Upon Flowers. Garden Plants in Myth and Literature. – Timber Press, 2005. – 446 p.

ЭТЫМАЛАГІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА НАЗВАЎ АДЗЕННЯ І ТКАНІНЫ Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Груніна У.У.,

студэнтка 4 курса ВДУ імя П.М. Маішэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Дзядова А.С., канд. філал. навук, дацэнт

У сучасным мовазнаўстве застаецца не ў поўнай меры даследаваным склад запазычанай лексікі з агульным значэннем ‘вопратка’ і ‘тканіна’. Відаць, гэта тлумачыцца няспыннымі, інтэнсіўнымі эканамічнымі і культурнымі стасункамі паміж краінамі, што выклікае пастаяннае ўзбагачэнне разраду побытавай лексікі ў розных мовах, у тым ліку і ў беларускай. Актуальнасць вывучэння запазычанай побытавай лексікі вызначаецца неабходнасцю больш дэталёвага аналізу паходжання і функцыянавання назваў адзення і тканіны ў сучаснай беларускай мове. Мэта нашага артыкула – выявіць генетычныя вытокі і асаблівасці функцыянавання запазычаных назваў адзення і тканіны як часткі побытавай лексікі ў сучаснай беларускай мове.

Матэрыял і метады. Крыніцамі моўнага матэрыялу для даследавання з’яўляецца лексікаграфічны даведнік А.М. Булькі “Слоўнік іншамоўных слоў” [1]. Асноўнымі метадамі даследавання выступаюць класіфікацыйны, апісальны метады і метады сістэмнага аналізу.

Вынікі і іх абмеркаванне. Тэматычны разрад побытавай лексікі заўсёды ўтрымліваў у сабе шмат запазычанняў. Працэс пераймання лексічных адзінак тлумачыцца з’яўленнем неабходных для жыцця побытавых рэчаў з іншых краін, а таксама жаданнем людзей адпавядаць стандартам грамадства. Адпаведна з запазычаннем пэўных рэчаў пераймаюцца і іх назвы. Працэс лексічнага запазычвання – станоўчая з’ява, бо яна сведчыць пра жыццяздольнасць мовы і даказвае, што мова выкарыстоўваецца ва ўсіх сферах жыцця чалавека.

Усе даследавання намі назвы (66 лексічных адзінак), аб’яднаныя агульнымі семантычнымі кампанентамі ‘адзенне’ і ‘тканіна’, уваходзяць у тэматычны разрад побытавай лексікі. Асноўнымі крыніцамі для запазычвання найменняў з побытавым значэннем паслужылі,

у асноўным, французская, англійская і цюркская мовы. У залежнасці ад крыніцы запазычання, мы размеркавалі зафіксаваныя намі словы ў межах наступных груп: 1) запазычанні з французскай мовы; 2) запазычанні з англійскай мовы; 3) запазычанні з цюркскай мовы; 4) запазычанні з іншых моў.

Самая шматлікая група слоў – французскамоўныя запазычанні (31 лексічная адзінка), напрыклад: *габардзін* (фр. gabardine) ‘гатунак шарсцяной тканіны для паліто і касцюмаў’ [1, с. 68]; *жакет* (фр. jaquette) ‘кароткая жаночая верхняя адзежына’ [8, с. 110]; *кашнэ* (фр. cache-nez) ‘вузкі шалік на шыю’ [1, с. 167]; *крэдэшынь* (фр. crepe de Chine) ‘густая і тонкая матавая шаўковая тканіна’ [1, с. 179]; *манто* (фр. manteau) ‘жаночае паліто (пераважна футравае) свабоднага пакрою’ [1, с. 202]; *паркаль* (фр. percale) ‘тонкая баваўняная тканіна з набіўным рысункам’ [1, с. 237]; *рацін* (фр. ratine) ‘шарсцяная тканіна з завітым густым ворсам для верхняга адзення’ [1, с. 273] і іншыя найменні.

Наступная група па колькасці лексічных адзінак – гэта запазычанні з англійскай мовы (12 намінацый), напрыклад: *вельвет* (англ. velvet) ‘баваўняная тканіна з густым ворсам, падобная на аксаміт’ [1, с. 64]; *джэрсі* (англ. jersey) ‘шарсцяная або шаўковая трыкатажная тканіна, а таксама адзенне з такой тканіны’ [1, с. 88]; *пінжак* (англ. pea-jacket) ‘частка мужчынскага касцюма ў выглядзе курткі з рукавамі, якая зашпільваецца спераду’ [1, с. 248]; *пуловер* (англ. pull-over) ‘род трыкатажнага світэра без каўняра і засцежкі’ [1, с. 266]; *шорты* (англ. shorts) ‘штаны з кароткімі (вышэй каленяў) калошамі’ [1, с. 372]; *фланель* (англ. flannel) ‘мяккая баваўняная (радзей шарсцяная) тканіна з двухбаковым ворсам’ [1, с. 349].

Як сведчыць этымалагічны аналіз, сустракаюцца запазычанні з некаторых іншых моў, але яны прадстаўлены нязначнай колькасцю лексем, таму мы вырашылі аб’яднаць іх у адну агульную групу, якая налічвае 23 найменні. Сярод такіх лексічных адзінак большую частку ўтвараюць уласнамямецкія запазычанні (6 найменняў): *гальштук* (ням. Halstuch) ‘прадмет убору ў выглядзе палоскі тканіны, якая завязваецца пад каўняром сарочкі вузлом або бантам’ [1, с. 70]; *рыпс* (ням. rips) ‘моцная тканіна з палатнянай асновай у дробны рубчык’ [1, с. 275] і інш. Наступнымі па колькасці з’яўляюцца цюркскія і грэчаскія запазычанні. З іх уласнацюркскія – 4 найменні: *башлык* (цюрк. baslyk) ‘суконны капюшон з доўгімі канцамі, які надзяваюць паверх шапкі ў непагоду’ [1, с. 50]; *цубейка (цубецейка)* ‘нацыянальны галаўны ўбор у народаў Сярэдняй Азіі ў выглядзе круглай ці вастраверхай шапачкі з вышыванымі або тканымі ўзорамі’ (цюрк. tjuberej) [1, с. 365] і інш. Да запазычанняў з грэчаскай мовы адносяцца ўсяго толькі 2 найменні, напрыклад: *мітра* (гр. mitra) ‘аздоблены галаўны ўбор, які надзяваецца ў час набажэнства прадстаўнікамі вышэйшага духавенства ў праваслаўнай і каталіцкай царкве’ [1, с. 217]. Да грэчаскіх па паходжанні назваў тканіны адносяцца таксама назоўніковая лексічная адзінка, якая прыйшла на беларускую моўную глебу праз пасрэдніцтва лацінскай мовы: *дыяганаль* (лац. diagonalis) ‘шчыльная баваўняная або шарсцяная тканіна з косымі рубчыкамі’ [1, с. 99].

У дадзенай групе сустракаюцца розныя паводле сваёй этымалагічнай характарыстыкі лексічныя адзінкі, у тым ліку ўласнаперсідскія (3 найменні): *кабат* (перс. kâba) ‘цёплая жаночая кофта без рукавоў’ [1, с. 132]; *тафта* (перс. taftâ) ‘тонкая і шчыльная глянцавая шаўковая тканіна’ [1, с. 320]; *сарафан* (перс. sârapa) ‘жаночы ўбор у выглядзе свабоднай доўгай сукенкі без рукавоў з засцежкай пасярэдзіне’ [1, с. 293]; лацінскія запазычанні (2 найменні): *капялюш* (лац. capellus) ‘галаўны ўбор з палямі’ [1, с. 157]; *цырата* (лац. seratus) ‘тканіна, пакрытая з аднаго боку, а часам і з абодвух бакоў саставам, што робіць яе непрамакальнай’ [1, с. 362]; запазычанні з чэшскай мовы (2 найменні): *калготы* (чэш. kalhoty) ‘жаночыя ці дзіцячыя панчохі, вывязаныя разам са штанамі’ [1, с. 136]; *каптур* (чэш. kartour) ‘дзіцячы або жаночы галаўны ўбор, які завязваецца пад падбародкам і пакідае адкрытым толькі твар’ [1, с. 157]; назвы турэцкага паходжання (2 найменні): *каўпак* (тур. kalpak) ‘галаўны ўбор конусападобнай, авальнай або іншай формы’ [1, с. 165]; *халат* (тур. chalat) ‘верхняе хатняе або рабочае адзенне, якое захінаецца або зашпільваецца’ [1, с. 351] і інш.

Заклучэнне. Такім чынам, пераважная большасць запазычаных лексічных адзінак прыйшла да нас з англійскай і французскай моў. Гэта было выклікана з’яўленнем новых відаў вопраткі на тэрыторыі Беларусі. Але нягледзячы на гэта, для асноўнай масы людзей усё роўна больш звыкла называць вопратку ўласнабеларускімі словамі, чым запазычанымі. З гэтага можна зрабіць выснову, што большасць запазычаных найменняў выкарыстоўваецца ў межах прафесійнай лексікі, асабліва гэта датычыцца назваў тканін.